

Meditatie november

Verleden, heden, toekomst en eeuwigheid

November is de maand van gedenken. Op de laatste zondag van het kerkelijk jaar, meestal is dat eind november, noemen we de namen van diegenen in onze kring die ons het afgelopen jaar ontvallen zijn. Het is een manier om de herinneringen levend te houden, maar vooral ook een manier om zichtbaar te maken dat zij bij God blijvend geborgen zijn. Je zou kunnen zeggen dat tijdens deze viering van gedachtenis verleden en toekomst in elkaar over lopen. Mensen die ons dierbaar waren en die wij in onze wereld hebben moeten loslaten, hebben deel gekregen aan Gods eeuwigheid en daarmee aan een toekomst waar wij ooit allemaal in opgenomen zullen worden. Hoe we ons die eeuwigheid voor zouden kunnen stellen is bijna niet in woorden weer te geven. Persoonlijk heb ik moeite met een al te concrete voorstelling van de eeuwigheid, alsof ik ooit in een toekomstig leven na dit leven mijn overleden vader weer zou kunnen ontmoeten. Er zijn mensen die veel troost aan zo'n voorstelling ervaren en ik zou het zeker niet bij voorbaat willen ontkennen. Het zou misschien kunnen, maar zo'n concrete gedachte gaat mijn begrip te boven. Voor mijzelf ervaar ik juist meer troost in de gedachte dat ik niets kan weten over een leven na dit leven en dat ik dat kan toevertrouwen aan God, die groter is dan de gedachten van mensen. Als ik daar al woorden aan zou willen geven, dan noem ik het dat iemand 'opgenomen is in Gods liefde'. Op de laatste zondag van het kerkelijk jaar noemen we de namen van diegenen uit ons midden die in het afgelopen jaar zijn opgenomen in Gods liefde. En we ontsteken lichtjes voor al diegenen die we in ons hart meedragen. Mensen die we ooit hebben moeten loslaten, maar van wie de verbondenheid blijft. Misschien zouden we, met enige schroom, durven zeggen dat het opgenomen zijn in Gods liefde voelbaar wordt in de liefde die wij zelf nog altijd ervaren voor degenen die niet meer lijfelijk onder ons zijn. Niet meer lijfelijk onder ons, maar wel in gedachten. Enkele jaren geleden schreef Bette Westera een gedichtenbundel voor kinderen over rouw en over dood. Daarin weet ze op een bijzondere manier de kwetsbaarheid te raken rondom verlies en verdriet. Een van de gedichten sluit prachtig aan bij de gedachte van verleden, heden, toekomst en eeuwigheid. Want als iemand er na overlijden nog is, hoe is dat dan? En was diegene er eerder ook al? Is het niet uiteindelijk de verbondenheid, over generaties heen, die blijft bestaan? Verbondenheid met mensen en verbondenheid van ons mensen gezamenlijk met God. Daarom noemen we de namen van hen die we hebben moeten loslaten, maar die er in ons hart nog zijn.

Ds. Sara Dondorp

Voornumaals

Was ik er al voor ik bestond?

Bestond ik al voor ik er was?

Ik loop een poos op aarde rond

en eindig als een hoopje as

of als gebeente in de grond.

Dan keer ik weer naar waar ik was,

terug naar waar ik mij bevond

voor het gevoel dat ik bestond

en iemand werd of iemand was (Gedicht van Bette Westera in 'Dood-gewoon', Gottmer, 2014.)

Ds. Sara Dondorp

Gepubliceerd in de, De Schakel. Maandblad van de protestantse gemeente te Chaam, november 2018.